

FÜGGETLEN UJSÁG

POLITIKAI, GAZDASÁGI ÉS TÁRSADALMI KÉPES HETILAP,
A „MAGYAR GAZDASZÖVETSÉG“ KÖZLÖNYE A MAGYAR NÉP SZÁMÁRA.

MEGJELEN MINDEN VASARNAP.

Kiegészítő . . . . 2 frt 60 kr.
Félévre . . . . . 1 „ 30 „
Negyedévre . . . . . 70 „
Egyen szám ára 6 krajczár.

Felelős szerkesztő és kiadó-tulajdonos
ZSITVAY NÁNDOR.

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
BUDAPEST,
IX. ker., Üllői-út 25. szám. (Köztelék.)

Schuszter Konstantin.

Schuszter Konstantin, a váci egyházmegye agg püspöke hosszas szenvedés után a múlt vasárnap meghalt. Halála megilletődést kelt nemcsak az egyházmegyéjében, de az egész országban is, mert az ősz főpap nagy jövedelmét mind jótékony célokra és fejedelmi adományokra fordította, amik arany szívének fényes bizonyosságai s a mikkel nevét halhatatlanná tette.

Szerénysége, jószívűsége és takarékosága, köz tudomású volt; mindenki tudta, hogy nem magának, hanem egyházmegyéje papságának és a szegényeknek, gyámoltalanoknak gyűjtőget. Két kézzel szórta az alapítványokat, segítette a szegényeket és gyámoltotta a templomépítő községeket. Főpásztori jó szívének egyik nemes vonása volt az emberszeretet és nemes megbo-

csátás, ezzel aztán követendő példát adott a keresztényi türelem erényeinek gyakorlására.

Schuszter Konstantin váci püspök született Szakolczán 1817 július 31-én. Pappá szentelték 1840-ben. A kegyes tanítórendnek volt tagja s

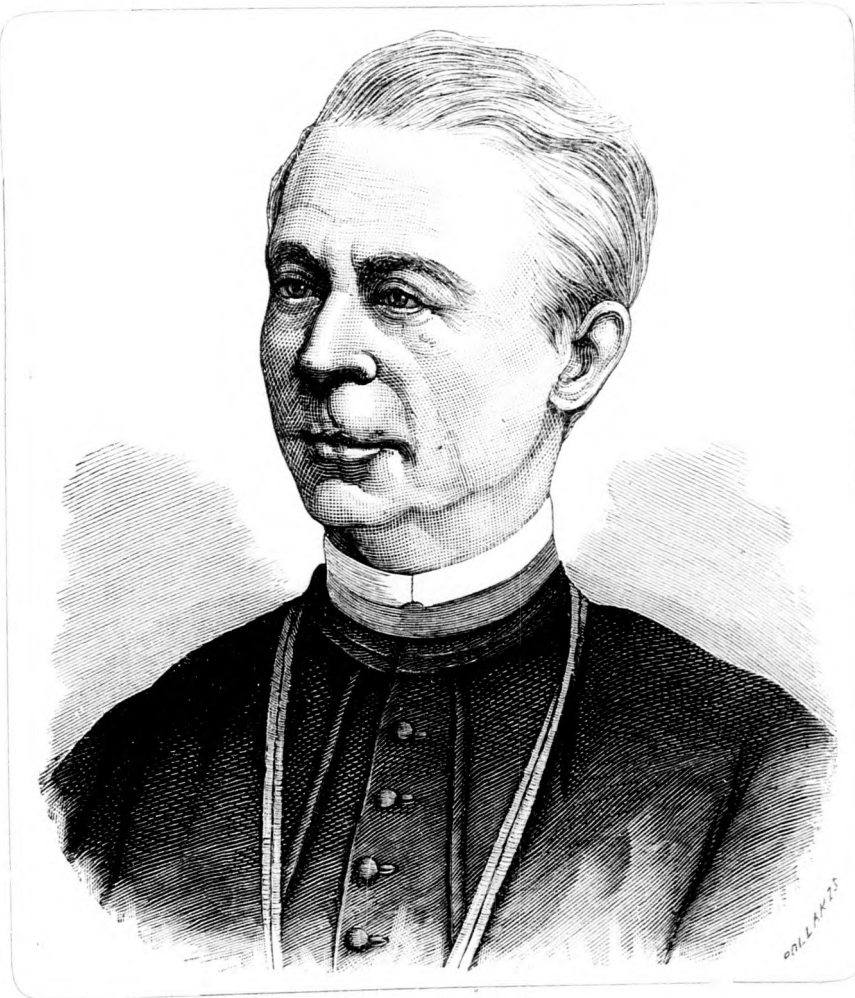
mint ilyen, több helyen tanárkodott, majd nevelő lett Velenczében Pálffy gróf kormányzó családjánál.

1857. a kalocsai érsek egyházmegyei papságba lépett és rövid idő múlva Kunszt József

kalocsai érsek udvarába hívta s előbb főszentszéki jegyző, majd érseki titkárrá és könyvtárnokká nevezte ki. 1865-ben kalocsai kanonok lett, 1870-ben az érseki birtokok igazgatója, 1877 június havában kassai, 1886-ban pedig váci püspök.

Mint váci püspök új templomokat emelt Jakabszálláson, Rákóczipan, Szécsénkén, Tiszaföldváron; székesegyházára 15 ezer frtot költött, a kassai dómban pedig 15 ezerfrton egymárvány oltárt állított. Leánynevelő intézetek felállítására 140 ezer forintot tett le. A

váci főgimnáziumot 46 ezer forinton kiegészítette. Új elemi iskolákat épített több községben 80 ezer frton. Székesvárosának 80 ezer frtot adott árvaházra, kórházakra és szegényekházára pedig 100 ezer forintot.

Schuszter Konstantin.

A hét története.

(A váci püspök halála. — Petőfi-ünnep. — Választások. — „Agrária”. — A hágai békekongresszus eredménye.)

A hétnek nagy halottja van. *Schusztar Konstantin* dr. az agg váci püspök visszaadta nemes lelkét az ő urának. Nem dobog már a szive, ajkairól nem fog többé senki szelid feddést hallani, keze, a mely csak úgy szórta a közjó számára az ezreseket, hideg és csak most tudják meg igazán a váciak, ki volt nekik a püspökük.

Igazi papi férfit, a magyar püspöki kar legkiválóbbja volt a megboldogult. A világi hiúságokat nem kereste, egyszerűsége és takarékosága a végletekig ment. Vacsorája évek sora óta sült tökből állott, testi öltönyét megviselte az idő, diszre, pompára egy garast sem költött. Sok vád érte őt ezért. De annál inkább fejet hajtottak előtte, mikor látták, hogy azért fukarkodik s azért von meg magától sok földi jót, hogy a mit összegyűjt gazdálkodásával, azt a közjóra áldozza.

Alapítványai, melyeket jótékonyági czélokra szentelt, mintegy másfél millió forintba rugnak. A földi vagyonnak igazi hivatását senki sem érezhette át nemesebben, mint ő. Szerény egyszerűségével példát adott az ur felkent szolgálóknak, jótékony cselekedeteivel pedig példát adott azoknak, kiket jó sorsuk nagy vagyonnak tett urivá. Az általa felsegített ezrek hálaája készítette elő az utat fehér lelkének, mely most az Úr színe előtt számol be földi tetteiről. Áldott legyen emlékezete közöttünk!

A *Petőfi-ünnepély* küszöbön van s az egész ország ünneplésre készen áll. A szabadságharc nagy eseményeinek jubilálása nem is volna teljes, ha megfelelkeznenk arról, hogy 50 évvel ezelőtt Segesvárott a kozákok lovainak patája alatt elvérzett egy férfi, a kinél nagyobb magyar költő még nem élt s a ki igazi fia volt ennek a népnek. Lánglelkéből fakadt dalaival nemzetét nagy-szerű érzésekre gerjesztette, mikor lelkesedni kellett s dicsőséget szerzett a magyar névnek az egész világon. Emlékezete előtt kegyelettel kell mindenkinek meghajolnia, a ki csak magyar. Ünnepelje mindenki szívéből július 31-ikét, avassa fel ezt a napot a magyar nép érzése igazi nemzeti ünnepé!

A politikai élet csendjét három *képviselőválasztás* zaja verte fel. Az ülészak folyamán megüresedett mandátumokat most töltötték be. A választások azonban minden izgalmak nélkül valók. Az új kormányzat elsimitotta a politikai ellentéteket legalább annyira, hogy a meggyőződések küzdelme nem fajul át személyi gyűlöletté. A kormánypárti jelöltek is azt hangoztatták, hogy meddő pártküzdelmek helyett a békés

munkásság korszaka következik reánk. Reméljük most már, hogy tetteleg is bekövetkezik az a korszak, a mikor a törvényhozás a nemzet s legfőbbként a nép ügyeivel teljes figyelemmel foglalkozik. Erre nagy szükség van.

Ime, legközelebb egy külföldi nagy pénzcsoport nyújtott be tervet a kormányhoz, a melylyel azonkívül, hogy maga is szép jövedelemre tesz szert, a munkás embereket a vagyonszerzés módjához igéri juttatni s a föld jövedelmezőségét emeli. A terv csakugyan kivihető, az „Agrária” nevet viselő társaság haszonbéres telepei csakugyan megvalósíthatók. De lám, nem különös az, hogy az Agrária tervezetét nem tudjuk vagy nem tudtuk már régebben önmagunk végrehajtani, a mikor a vállalkozásból eredő minden haszon megoszlaná köztünk s nem menne idegen kézbe? Bizony éhetetlenség volna idegenre hagyni ilyen fontos terv keresztülvitelét, mikor ehhez nekünk is elég eszünk van. Szövetkezés útján, állami felügyelet alatt a tanya-bérleteket éppugy szervezni lehetne, sőt jobban, mint a hogy azt az „Agrária” akarja. Arra kell tehát a kormánynak is törekednie, hogy a felmerült tervet jól meghányva-vetve, magyar pénzzel, magyar emberekkel csináltassa meg. Ez volna a beszéd!

A *hágai békekongresszus* a vége felé jár. Mint előre láttuk, az eredmény nem sok. Lefegyverkezéstről szó sincsen. A bizottságok mindössze arra nézve tesznek javaslatot, hogy a katonai terhek szállíttassanak le a lehetőségig; a vitás kérdéseket lehetőleg békebiróság útján rendezzék s néhány gyilkos emberirtó eszköz kiküszöbölésével a vérontást s a háború rémségeit enyhítsék. Ilyen megállapodásokat terjeszt a kongresszus az államok elé. Sokat bizony ezek a megállapodások nem fognak javítani a helyzeten, még ha be is tartják őket. Egy újabb rémséges háborúnak kell bekövetkeznie, hogy a hadviselés borzalmaitól visszarettenjen az emberiség s a békés munkálkodásra vágyó nép követelése előtt meghajoljanak a hatalmasságok.

Petőfi-ünnephez.

A fél évszázaddal ezelőtt tovatűnt csudás napok kimagasló mozzanatainak félszázados fordulót tavaly és az idén ünnepli a magyar nemzet. Az 1848—49-iki események mélyen bevésődtek a mostani nemzedék emlékezetébe s bevésődik bizonyára időtlen időnkig. Ezeknek a mostanában tartott emlékünnepeknek egyik fénypontja a *Petőfi-ünnep*, melynek eszméjét a magyar törvényhozó testületben vetette föl *Rátkay* László képviselő, akinek indítványa visszhangra talált a hazában, hogy ma már, mikor néhány nap választ el az ünneptől, nincs az országnak egyetlen egy községe sem, hol öregek és fiatalok

egyaránt ne készülnének a Petőfi-ünnepre, melyet a Petőfi-társasággal élén több hazafias testület Segesvárott rendez július 30-án.

A Bartók Lajos elnöklése alatt minap tartott ünneprendező bizottsági ülés a segesvári ünnep végleges programját a következőkben állapította meg.

A Petőfi-társaság különvonata szombaton, e hó 29-én este 7 óra 45 perczkor indul Budapestről. A különvonat reggel 7 órakor érkezik Segesvárra s onnan vasárnap este indul vissza Budapestre. Ezen a különvonaton mennek a Petőfi-társaság tagjai, a főrendiház és képviselőház küldöttségei és a különböző küldöttségek tagjai.

A fejéregyházi határokön rendezendő ünnep programja ez:

1. A honvédszenekar és a kolozsvári dalegylet zeneszámai.

2. Megnyitó beszéd, tartja Bartók Lajos.

3. Jókai „Apotheozisa“, szavalja E. Kovács Gyula, a kolozsvári Nemzeti Színház tagja.

4. Ünnepi beszéd, tartja Bartha Miklós.

5. „Petőfi Sándor“ költemény Ábrányi Emiltől, szavalja a szerző.

6. „A szabadságharczról“, előadja: Bársony István.

7. „Petőfi“, irta és szavalja: Endrődi Sándor.

8. „Petőfi halála“, irta és felolvassa: Rákosi Viktor.

9. „Költemény“, irta és szavalja: Szász Gerő.

10. Petőfi-dalok... id. Ábrányi Kornéltól, előadja a kolozsvári dalegyesület.

11. Küldöttségek fölvonulása és koszoruk letétele. Ez alkalommal a 48-as honvédek nevében Illyés Bálint teszi le a koszorut és szavalja el költeményeit.

Ezután fölvonulás a várba a Petőfi-szobor elé, a hol Bartók Lajos, Jókainak, Petőfi halála című dolgozatát olvassa fel s egyuttal koszorut tesz le a Petőfi-társaság nevében.

A segesvári Petőfi-ünnepet a székelyek megjelenése országgra szőlővá fogja tenni. *Ugron* Gábor, a székelyek rabonbánja kiáltványt bocsátott ki a székely néphez, melyben hívó szóval járul a székelyekhez, hogy jelenjenek meg 30-án az elvesztett esata mezején s ejtsenek könnyet a hősi halált halt testvérek poraira.

Az ország minden részéből egyre érkeznek jelentések a Petőfi-társaság elnökségéhez a segesvári ünnepen való résztvétel ügyében. Vidéki irodalmi társaságok: Aradról, Debreczenből, Nagyváradról, Szegedről, Székesfehérvárról stb. küldöttségek mennek lerakni a szabadság lantosának behorpadt sirjához a babérkoszorút. Ezenkívül a városok és megyék törvényhatóságai közül is számosan képviseltetik magukat. A Petőfi-ház felállítására is egyre gyűlnek az adományok és így biztosra vehető, hogy a magyar nemzet e forró vágya is teljesebbé megy.

Petőfi életrajzát és pályafutását a nagy ünnepség alkalmából az alábbiakban röviden vázoljuk.

* * *

Petőfi Sándor, családi nevén Petrovics Sándor, 1823. év első napján született Kiskőrösön. Bár nemes ember volt, nemesi kiváltságaival nem élt soha s teljesen azonosította magát a néppel. Atyja mészáros mesterséget folytatott s fiát is ipari pályára szánta, de a korán érett fiu inkább a könyvhez húzódott; e miatt nem egyszer meghasonlott atyjával, de a jó édesanya szeretete ellensúlyozta mindig. Németül, latinul és angolul korán megtanult s főként az angol irodalom vonzotta s ily irányu könyvek olvasása és szerelmes versek írása mellett elhanyagolta iskolai kötelezettségeit is. Ily okból nem egyszer részesült az atya dorgáló szavaiban, minek folytán elkeseredve, színészsze lett. Atyja gyűlölte a komédiásokat s fiáról levette a kezét, a ki a színipályán nem boldogulván, katonának állott be 1839 ben; két év múlva elbocsájtották Petőfit a katonáéktól betegsége miatt s ekkor újra tanulni kezdett. Szülői gyámolítás nélkül nem birt boldogulni s újra színészsze lett. Borostyán álnév alatt vidéki szintársulatoknál működött. Sok hányatás után Pesten irótársai, Vörösmarty és Bajza álláshoz juttatják, majd szerkesztő lesz, hazafias erőttől duzzadó versei és lírai költeményei révén neve csakhamar ismertté lesz a hazában. 1847-ben nőül veszi Szendrey Juliát, a kihez való viszonyának igen szép megnyilatkozásai az ő lírai versei.

A 48-as idők elején ott látjuk az ifjúság vezérei közt. Az 1848. márcziusi napok szele Bécsből átesapott Pestre és 15-ikén az ifjúság Petőfivel, Jókaival s másokkal élükön megszerkesztik a „*Mit kíván a magyar nemzet*“ című 12 pontból álló szöveget, szabaddá teszik a sajtót s Petőfi „Talpra magyar!“ című hazafias verse, mint a magyar sajtószabadság első terméke ezrével és ezrével osztatik ki a nép között. Az ezután következő nagy napok után beborul az ország fölött a láthatár. A szabadságharcz lángszavu dalosa honvédek áll be Bem oldala mellett Dévánál, Vizaknánál és egyebütt részt vesz több esatában. A szabadságharcz kimenetelére is végzetes 1849 július 31-iki segesvári esatában lelte halálát s valószínű, hogy a esatában el-esett honvédekkel közös sirba temették el.

Választási mozgalmak.

A legutolsó ülészak közben több kerületben megüresedett a mandátum. Egyszerre három helyen választanak országgyűlési képviselőt. Erre vonatkozó értesüléseink a következők:

Választás Felső-Eörrött. Mint Felső-Eörrött jelentik, a napokban megtartott választáson gróf *Erdődy Gyula* egyhangulag megválasztott. Gróf *Erdődy Gyulának*, kiben a parlament kiváló erőt nyer, ez a mandátum többször fel volt ajánlva, de a gróf csakis a politikai rendszer megváltozása után volt hajlandó mandátumot vállalni.

Erdődy Gyula grófnak több mint ezer választó

élén Nagy Jenő választási elnök vörösvári kastélyában kézbesítette a mandátumot. Erdődy gróf gyönyörű kastélyának terraszán fogadta a lelkesülten éljenző választók tömegét, meghatott hangon mondva köszönetet a kerület bizalmáért. Folytonos éljenzés közt jelentette ki, hogy Széll Kálmán pártjához tartozik s az ő politikai irányának értelmében kíván a haza és a kerület érdekében fáradozni.

Erdődy gróf levelet intézett Podmaniczky Frigyes báróhoz és bejelentette, hogy az országos szabadelvű pártkörbe belép.

A magyar-csékei mandátum. A magyar-csékei kerületi párt múlt vasárnap Telegdy József képviselő beszéde után Fassie Tódor belényesi ügyvédet jelölte, a ki küldöttség útján meghivatván, programmbeszédet mondott, melyben nagy elismeréssel szólt a Széll-kormányról, mely a népek, urak, egyháziak, világiak, nemzetiségiek, felekezetek méltányos emberi jogait fentartja, sérelmeiket orvosolja, jelszava lévén: felfelé, lefelé, jog, törvény, igazság. Kijelenti, hogy a magyarság és románság között békét akar és igyekszik az egyetértést tartóssá tenni.

Fassie megválasztása előreláthatólag egyhangú lesz.

Vörösmarthy államtitkár programmbeszéde. Zsámbokréten Vörösmarthy Béla államtitkár tartotta meg programmbeszédét. Kiséretében volt *Apponyi* Lajos gróf udvarnagy, *Szulyorszky* Gusztáv és Dezső, *Zsámbokréthy* Emil, *Kubinyi* Árpád, *Victorisz* és *Sporzon* képviselők, és a környékbeli előkelőségek közül sokan. Az államtitkárt Zsámbokréten parasztsbandérium fogadta s vagy 80 uri fogaton vonult a menet a kerület székhelyére. A programmbeszéd meghallgatására mintegy 3000 ember gyűlt össze pártkülönbség nélkül, kik előtt Vörösmarthy megtartva programmbeszédét, röviden kijelölte azokat a feladatokat, melyeknek legközelebbi megoldása a kormányra vár.

Mindenekelőtt megköszöni a választók bizalmát. A kormányfővel fennálló viszonya következtében hiva a liberális pártnak. Az 1867: XII. törvényezikk alapján áll, ehhez erősen ragaszkodik. Magyarországnak e törvényezikkből folyó elvitázhatatlan jogát a gazdasági önállóságra és az osztrák és magyar vámnak elkülönítésére csak akkor akarná érvényesíteni, ha arra gazdaságilag kényszerítve volnánk. Mint igazságügyi államtitkár azokról a föladatakról szól, a melyek igazságügyi téren várnak reánk. Nagyon jelentős két lépés lesz a *büntető perrendtartás* behozatala, a mely valószínűleg már január elsején életbe lép, azután a *polgári perrendtartás* megteremtése a melynek kidolgozásához szintén hozzáfogtak. A polgári perrendtartásnak nagy haszna, hogy a pörök lefolyását siettetni és mégis alaposabb vizsgálatot tesz lehetővé. A *részletügyleteket* szintén szabályozni fogják. Az *elévülési törvényt* szabályozni fogják, úgy, hogy régi és kétes jogigényekkel szemben oltalmat nyújtson és előmozdítsa a jogbiztosságot és a forgalmat. Tervbe van véve a *végrehajtótörvénynek* olyan

kiegészítése, a mely megszorítja a költségeket alig behozó végrehajtások számát és így megkönnyíti az alsóbb néposztályok helyzetét. Nemesak a politikusoknak, de az állampolgároknak is kötelességük, hogy a mostani általános békét munkálkodásra felhasználják. De hogy tevékenységünk gyors és eredményes legyen, teljesnek kell lennie a békének nemesak politikai és nemzetiségi, hanem felekezeti tekintetben is. Egy olyan államban, a hol annyi felekezet van s a hol a felekezetek oly szoros viszonyban vannak a néppel, mint minálunk, a felekezeti béke megbontása az ország erejének a gyöngülését vonná maga után. *A különböző felekezetek érdekeinek és jogainak a tiszteletben tartása tehát politikai szükségesség és hazafias kötelesség.* Ezt egy törvény is kötelességünk ké teszi, az a törvény, a mely hivatva van arra, hogy áthidalja azt az űrt, a mely a társadalomban van szegény és gazdag, művelt és műveletlen ember között, az a törvény, a mely a társadalom legszebb törvénye: a vallásalapítónk által hirdetett szeretetnek a törvénye, a felebaráti szeretet. Vörösmarthyt egyhangulag megválasztották képviselőnek.

Hentzi második temetése.

Mint tudjuk, a Hentzi-szobrot a király Ő Felsege parancsára áthelyezték, ennek megfelelőleg a Hentzi tetemét is a régi sírból az új emlékoszlop alá kellett helyezni. Hentzi második temetése e hó 24-ikén ment véghez.

Reggel 6 órakor egy kis csapat jelent meg a vizivárosi katonai temetőben *Khittel* Rezső ezredes vezetése alatt. Az ezredes megjelölte a sírásóknak azt a hét sirt, ahol Hentzi tábornok és háromszáz katonája nyugszik. Mind a hét sirt kibontották.

Az első sírban megtalálták *Corini* mérnökkari százados esontvázát, a másodikban *Pollini* mérnökkari századosét. Mind a két esontváz csaknem egészen ép. Uniformisukat alig viselte meg az idő: aransujtások, piros hajtókéjük is látható, a melyről leolvasható a katonai rangjuk. *Pollini* százados vezette a vár műszaki munkáit s 1849 május 20-án éppen a bástyán járt, hogy az erődítést megszemlélje, a mikor egy huszonnégyfontos ágyugolyó találta. *Pollini* két nappal később meghalt. *Pollini*t *Corini* százados váltotta föl az ostrom idején, a mikor egy golyó fejbe találta. Ő is majdnem egyidőben halt meg *Pollinivel*. Egy özvegy századosné május 23-án maga temettette el a két halottat a vizivárosi temetőben, sírhelyüket emlékekkel látta el s azért akadtak reájuk most. *Pollini* esontvázán meglátszik hol érte az ágyugolyó és *Corini* koponyáján is észre lehet venni egy krajczár nagyságu lyukat, a mit a honvédek golyója ütött rajta.

A mig a bizottság mindezt jegyzőkönyvbe vette, kiásták a közös sírokat is. A bizottság már szerette volna látni *Hentzi* tábornok földi maradványait. *Khittel* Rezső ezredes elmondta, hogy eddig mindenki tévedésben volt arra nézve, hogy hol fekszik a

tábornok. A mikor a 23. gyalogezred siremléket állított föl Hentzinek a katonai temetőben, az emlékoszlopot nem a tábornok teteme fölé tették, hanem csak találmásra jelölték ki a helyét. Tehát nem is találhatják meg a csontvázát az emlékmű alatt. A mikor Hentzi halálosan megsebesült május 21-én a Szent György-téren, a hadtestparancsnokság mai épületébe vitték s ott is halt meg aznap éjszaka. Tetemét a háromszáz elesett osztrák katonáival együtt kivitték a budai temetőbe s ott feküdt valamennyi temetetlenül három napig. A honvédek negyednap egy sereg rácz parasztot fogadtak föl, hogy eltemessék az osztrák katonákat. A mikor kimentek a budai temetőbe, valamennyi halott ki volt fosztva s ruhájától megfosztva, meztelenül feküdtek a fűben. Valószínű, hogy a rácz parasztok fosztogatták ki őket már előzőleg. Hentzi tábornok holttestét már akkor sem igen lehetett volna különválasztani a garmadából, de meg aztán még mielőtt erre utasítás érkezett volna, a rácz parasztok közös sirban hantolták el a halottakat.

Igy történt azután, hogy a most fölbontott közös sírokban nem tudták megtalálni Hentzi tábornok csontjait.

Hentzi tábornok felesége 1861-ben halt meg Budán. Temetéséről a király gondoskodott. Sirját az osztrák katonák közös sirja mellett ásták meg s a király pénztárából emlékoszlopot helyeztek rája. Most az ő földimaradványait is kiásták s díszes koporsóba tették.

Három óriás sarkofág várt a kiásott földi maradványokra, de csak kettőt töltöttek meg velük. A mikor ezzel elkészültek, előlépett Ványa Ferencz tábori prépost s csöndes ima után beszentelte a hamvakat. Ezután kocsira tették a két sarkofágot és Hentziné koporsóját s megindult a menet a hadapródiskola felé.

A hadapródiskola udvarára kanyarodott a menet s közvetlenül a Hentzi-szobor mellett állott meg. Levették a koporsókat a kocsikról s Szuchy Béla dr. tábori káplán, még egyszer beszentelte a hamvakat. Azután levitték a koporsókat a szobor alatt ásott sírboltba s néhány percczel később erős dördüléssel csapódott be a kripta nehéz ajtaja. A második temetés véget ért.

MI UJSÁG?

Az ácsi csata emlékünnepe. A szabadságharc egyik dicsőséges csatájának ötvenéves fordulóját a gesztési járás és Komárom város közönsége együttesen fogja megünnepelni augusztusban.

Öngyilkosság a fekete-sárga zsinór miatt. Megirtuk annak idején, hogy Neumann Mórt, a losonezi 25-ik gyalogezred közlegényét három évi utánszolgálassal büntették meg azért, hogy nadrágjáról a

fekete-sárga zsinórt letépte. A szerencsétlen most szíven lőtte magát, mert mint hátrahagyott levelében írja, hadnagya és egyik altisztje ütötte-verte s nem tudta már tovább elviselni a kegyetlen bánásmódot. Kéri, hogy vizsgálják meg testét, mely tele van az ütésektől sárga és kék foltokkal.

Felfüggesztett jegyző. Sopronból jelentik, hogy Nyék sopronmegyei község körjegyzőjét, Keller Gyulát Molnár István főszolgabíró állásától botrányos hivatali mulasztásai miatt felfüggesztette. Scherez János községi bírót, a kinek szintén nagy része van a furcsa állapotokban, már elmozdították állásától.

Agyonsujtotta a villám. Bugyi pestmegyei községben a minap nagy zivatar kerekedett s a mezőn dolgozó Ládányi Györgyöt és Sáska Andrást egy villámcsapás lesujtotta. Ládányi azonban később magához tért, de Sáska András szörnyet halt. Fialat neje és két kis árvája siratja.

Szántják a Hortobágyot. Vége a délibábos Hortobágy költészetének. Eke alá kerülnek ősszel a gyönyörű sik rónák. Egyelőre csak 10,000 holdat szántanak föl, hanem később, ha jól fizet a televény föld, a legnagyobb része eke alá kerül.

Meggyilkolt községi bírák. Oroszi hevesmegyei és Rudnó turóczi megyei községek biráinak meggyilkolásáról kaptunk egyszerre hírt. Orosziban Toldy Pál valamikor jobbmódu gazda buzáját árverezték, de az elkeseredett ember Kovács László kapáslegényével mégis elment a buzaföldre s ketten hozzáfogtak a buza felrakásához. Az új tulajdonos, Novák József erre Novák Antal bíróhoz futott, aki ki is ment a buzaföldre, ahol felszólította Toldy Pált, hogy hagyja abba a buza szállítását, mert ez már törvényesen Nováknak a tulajdona. Ebből szóváltás kerekedett és midőn a segédjegyző a csőszszel meg akarták akadályozni a buza elszállítását, Toldy Pál a vasvillával beleszurt a segédjegyző karjába. Ekkor Kovács László, kit Toldy magával hozott, hirtelen elkapta a segédjegyző vadászfegyverét és midőn a bíró a segédjegyző segítségére sietett, Kovács László lelőtte a bírót, a ki nyomban összeesett. A golyó a koponyaesonton hatolt keresztül s a bíró másnap meghalt. A két gonosztevő ekkor megugrott, de már másnap reggel megvasalva kísérték át őket a járás-bíróság börtönébe. — Rudnón pedig Mengich János bíró egy Uher Pál nevű gyanus csavargót akart bekísértetni, mire az előrántva revolverét, a bírót lelőtte, s az szörnyet halt. Az erre következett zürzavarban a gyilkos megugrott.

Napoleon elveszett katonái Pécsét. Pécsét most bontják a Krajezár-laktanyát, a melynek romjai között naponkint egy-két emberi csontvázat találnak, ami azt a gyanút keltette, hogy valami régi büntett nyomát fődözik föl. A vizsgálat kiderítette, hogy I. Napoleon betörése alkalmával, 1812-ben mintegy ezer francia hadifoglyot őriztek a kaszárnyában. A rabok között pestisjárvány támadt s ötszáz francia fogoly elpusztult. Köztük többet a kaszárnya udvarán

temettek el, nehogy a járvány a városba is kiterjedjen. Ezeknek a francia foglyoknak esontvázat találták meg most.

Nagymérvű falopás. Nagyváradon a csendőrséghez oly tartalmu följelentés érkezett, hogy a latinszer-tartásu püspökség és káptalan erdejét évek óta lopta egy bünszövetség, vagy félmilliónyi kárt okozva. Hogy a följelentésből mi a való, a vizsgálat fogja megállapítani.

Amerikai magyarok szerencsétlensége. Pennszilvániában, a hol a legtöbb magyar kivándorló telepszik le, gyászos hirt hoz a táviró. *Bronsville* város közelében egy bányában nagy robbanás történt, mely négy bányamunkásnak halálát okozta. Valamennyi kivándorló magyar ember volt.

Leégett község. Vásárhely zemplénmegyei községben tegnap egyszerre nyolez helyen támadt tűz. A tűz szörnyű pusztítást vitt végbe s eddig a község legnagyobb része elhamvadt. A lakosság szörnyű rémülettel nézte a bűnös kéz előidézte veszedelmet, mely sokakat koldusbotra juttatott. — Szabadkáról is nagy tűzvészről kapunk hirt. A Szabadka és Szivác között levő ut mentén 39 gazdának 100 lánczon termett szalmája és 200 kereszt csépeletlen gabonája, valamint Tamási Dániel cséplőgépe eddig ismeretlen okból kigyuladt és porrá égett. A kár mintegy 7000 forint; biztosítva semmi sem volt. Szerencsére szélesend volt s így a közelben levő nagymennyiségű gabonában és szalmában nem esett kár.

Szigoru rendelet katonáink öröme. A temesvári hadtestparancsnok szigoru rendeletet adott ki a csapatparancsnokokhoz, a melyben meghagyja, hogy a legénység bántalmazását s az altisztek részéről nagyon is gyakori pofozást ne tűrjék, hanem az ilyen pofozók ellen a legszigorubban járjanak el. Ez üdvös rendeletre az adott okot, hogy a katonai kórházakba sűrűn kerülnek a katonák megsiketülten és az orvosi vizsgálat megerősíti a szerencsétlenek állítását, hogy föllebbvalóik egy-egy hatalmas pofonjától vesztették el hallásukat. A tábornok rendelete bizonyára nagy megütközést fog kelteni nem a tisztek, hanem az altisztek körében, a kik már egészen hozzá szoktak ahhoz, hogy az ujczok oktatásánál a pofon a legjobb oktató eszköz. Ime egy rendelet mely szigoru és mégis örülnek neki a bakagyereknek.

Leégett gabnakazlak. Szabadkán szombaton dél előtt nagy tűz tört ki a város alatt, a Sziváci-ut mellett elterülő szérüskertekben, hol száz és száz kisgazda egész évi termése van kazlakba összehordva. A gazdák azért hordják egy helyre termésüket, mert közösen csépelhetnek; az idén Tamási Dániellel kötöttek szerződést, a gép ott is állott már a szérüskertek között, valószínű, hogy a gép okozta a tüzet is. A száraz kazlak a júliusi forróságban hihetetlen gyorsasággal borultak lángba egymásután, a szabadkai tűzoltóság idejekorán megérkezett, de csak keveset segíthetett, mert az egész környéken csak egy

kut van, abból is hamar kifogyott a víz. Az volt a szerencse, hogy csendes idő volt s így csak egy szérüskert égett le, melyben mintegy százharmincz kazal vált hamuvá.

Méreg az áldozó-kehelyben. Genuában izgalmas jelenet történt a minap a papi szeminárium kápolnájában. Verri Gambetta áldozópap misét mondott, de alig üritette ki a kelyhét, mikor eszméletlenül összerogyott. A kispapok a sekrestyébe vitték a papot és gyorsan orvosért küldöttek. De mire megérkezett az orvos, a szerencsétlen ember meghalt. A vizsgálat kiderítette, hogy a kehelyben bor helyett mérges folyadék volt, melyet a sekrestyés tévodésből öntött bele. A mérges folyadék a csillárok tisztítására volt szánva.

Uj csángó-telep. Az a csángó-telepítés, melyet 15 év előtt csinált a kormány és a társadalom, nem valami szépen sikerült. Másképp történt Oláh-Fenesen, Erdélyben. Ott egy *Kolmar Herman* nevű Tirolból bevándorolt erdőmester a lomha román munkások helyett bukovinai csángókat szegődttetett az erdei munkákra s ennek a kísérletnek igen szép eredménye lett. A csángók ugyanis egy félesztendő alatt megszedték magukat, szekeret, lovat vettek és elkezték fuvarba járni. Nemsokára telkeket vettek a községben, házakat építettek rá, elhozták a Bukovinában hagyott családjaikat és ily módon egyetlen esztendő alatt a községben többségre vergődtek. Oláh-Fenesből így lett Magyar-Fenes s ez ma már hivatalos neve is a községnek, mert utána jártak és kieszközölték. Kolmar Herman dicsérete azonban még nincs kimerítve: a derék tiroli erdőmester azt is megtette hogy a csángók számára magyar iskolát állított és tart fenn Magyar-Fenesen.

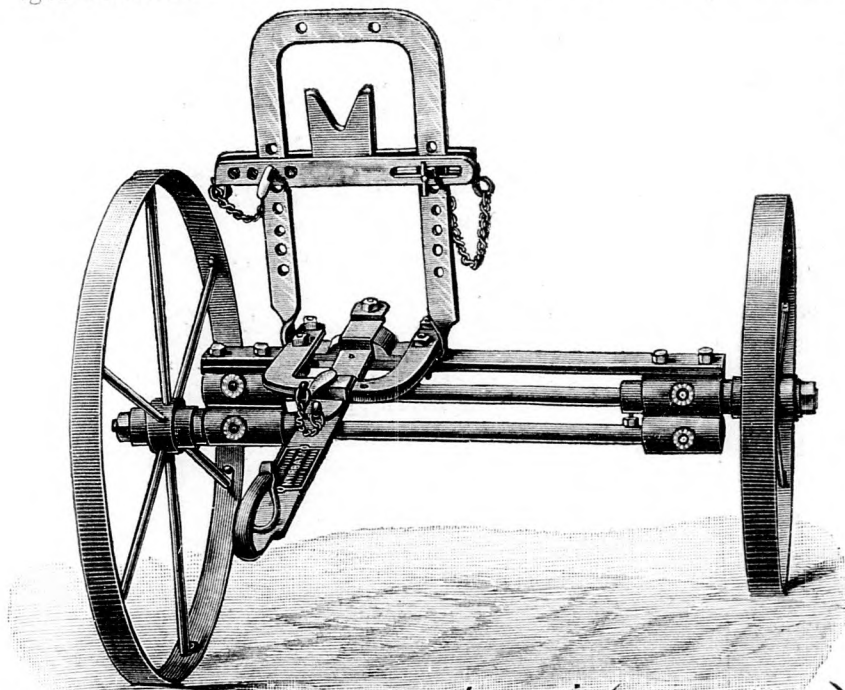
Száz vagon romokban. A Salgótarjánból Juaszó felé haladó bányavonat — kisiklott és száz szenes vagon a mélységbe zuhant. Buchmelter József vonatvezető és Fodor János fékező megsebesültek, az utóbbi oly súlyosan, hogy életben maradásához egyáltalán nincs remény.

ELSŐRANGU HAZAI GYÁRTMÁNY.	
Szőcséplők	Pontos czim : ELSŐ MAGYAR GAZDASÁGI GÉPGYÁR részvénytársulat BUDAPESTEN.
	Magyarország legnagyobb és egyedüli gazdasági gépgyára, mely a gazdálkodáshoz szükséges összes gazdasági gépeket gyártja.
Borpresek	Rendelések megtevése előtt kérjük minden szakbavágó kérdéssel bizalommal hozzánk fordulni. RÉSZLETES ÁRJEJYZÉKKEL és szakszerű felvilágosítással díjmentesen szolgálunk.
Vetőgépek	Szecsavágók Morzsolók

GAZDASÁGI DOLGOK.

Egy új eketalyiga.

Mióta Sack megszerkesztette a mai javított ekét, azóta e tekintetben nevezetesebb újdonságok nem igen merültek fel. A mi ugyanis magát a Sack-ekét

MANDEL EDUARD és TÁRSAI (Nyirbátor) szabadalmazott 2 tengelyű eketalyigája.

1. ábra. A Mandel-féle javított eketalyiga.

illeti, az kétségkívül teljesen megfelelő talajmivelő eszköz.

A gyakorlat azonban azt mutatta, hogy míg magával a tulajdonképpeni ekével nem volt baj, az eketalyiga még sem bizonyult teljesen jónak, mert a talyiga kerékagya kikopván, az eke járását bizonytalanná tette.

Az eketalyiga tartósabbá tétele végett Mandel Eduárd és Társai nyirbátori cég egy újabb eketalyigát szerkesztett, melynek leírását a következőkben közöljük:

A Mandel-féle eketalyiga nagyban s egészben megegyez ugyan a Sack-féle eketalyigával, a mennyiben a barázdamélység és szélesség szabályozására szolgáló gerendelyvánkost tartó kengyel itt állíthatóra van készítve a talyigatengely fölé. Csakhogy a Mandel-féle eketalyigán minden kerék külön tengelyre van huzva, mely tengelyek az állító kengyeltől függetlenül vannak kettős csapágyakba ágyazva. E talyigánál az újítás abban áll, hogy míg a Sack-féle talyigán a tengely áll és a kerék forog a tengely körül, tehát a kerékagy egyuttal csapágy is, addig

a Mandel-féle talyigánál a kerék a tengelyvel együtt forog.

Ezzel mindenesetre elejét vették a kerékagy kikopásának s így a kerék s vele együtt a talyiga tartóssága is meg van hosszabbítva.

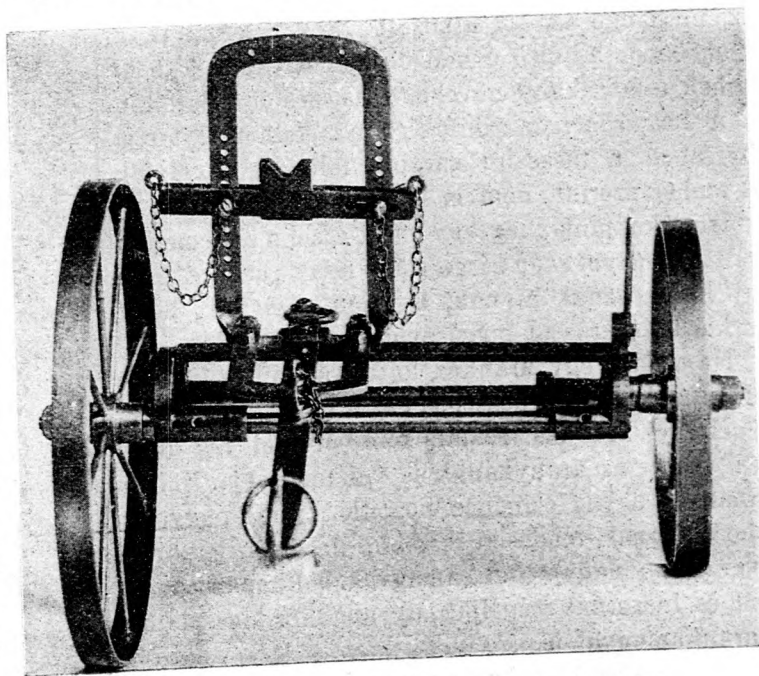
Mint a mellékelt 1. ábra mutatja, ezen eketalyiga két kereke külön tengelyre van ékelve, mely tengelyek kettős csapágyakba nyugosznak. A fémöntvényből készült kettős csapágyak Stauffer-féle kenőszelenczékkel vannak felszerelve s ezekben az állító karikákkal ellátott tengelyek egymás felett fekszenek. Az állító karikák rendeltetése a bizonyos barázda szélességre beállított talyigát, illetve kerekeket, eredeti helyzetükbe betartani.

Miután a csapágy anyaga puhább a tengely anyagánál, a csapágy kopik hamarabb s így kikopás esetén a csapágy cserélendő ki, a mi jóval olcsóbb, mintha a talyiga kerekét kellene kicserélni.

Az I. ábrán bemutatott talyiga, barázdamélység szerint nem állítható s éppen ezért nem is alkalmazható olyan viszonyok közé, hol a szántás mélysége többször változik, melyhez tudvalevőleg a talyiga kellő beállítása is szükséges.

A 2. ábrán látható eketalyiga állíthatóra van készítve, a mennyiben a kettős csapágy felett a csapágyakkal egydarabból készült iv fekszik, melynek hornyába, illetve bevágásba belenyúló csapszeg segítségével az iv tetszőleges állásban rögzíthető. Az iven levő fogantyúval ez lejjebb vagy feljebb állítható s így a csapágyak

is egymáshoz viszonyítva, feljebb vagy lejjebb állanak s természetesen ezzel együtt a tengelyek, illetve kerekek is. Ilyenformán tehát a barázda-kerék is

2. ábra. A Mandel-féle állítható javított eketalyiga.

beállítható az illető szántási mélységnek megfelelően. Ezen állítószervezet lehetővé teszi a talyigának minden szántási viszonyok közé való alkalmazhatóságát.

A gazdaközönségnek a szegedi kiállításon lesz alkalma e taligát megismerni s addigra valószínűleg a talyigával végzendő kísérletek adatai is rendelkezésre fognak állani. *Ifj. Sporzon Pál.*

Az aranka vagy „herekosz“ elleni védekezésről.

Irta: Barna Balázs.

Általában az ország területén napról-napra kisebb lesz a természetes kaszálóterület. A régi jó világban, amikor a folyók még szabályozva nem voltak, tavasszal az árvizek óriási területeket öntöttek el, vivén magával a víz a termékenyítő iszapot. Mikor aztán a folyó régi medrébe visszatért, az alantasabb fekvésű helyek csak úgy öntöttek a kitünő szénát.

A gazdának nem kellett aggódni a takarmányról, sőt az új, rendszeren szép boglyát talált az ő-ból a szénáskertben. Lassankint megváltoztak a viszonyok. A kaszáló és legelőterületek föl lettek törve, a szénakazlak mindig kisebbek-kisebbek. A „Csákó“ a vásárra került, mert a „Virág“-nak is nehéz egész télen takarmányt adni.

A mindinkább súlyosbodó szükség rászoritotta a gazdát a mesterséges takarmánytermelésre és ma már enélkül a legkisebb gazda sem szerepelhet.

A sokféle mesterséges takarmányok között legnagyobb szerepe van a *lóherének* és *luczernának*. Ezeket egyformán megtaláljuk a ksigazda pár holdacsakáján éppen úgy, mint a nagy uradalomnak mérföldekre terjedő földjein.

A herefélék igen jó, s ami fő, sok takarmányt adnak, különösen ha egy kicsit a kedvébe járunk.

A gazda mindenképp meg volna vele elégedve, csak ne lenne az az átkozott „kosz“, amelyik a herésből már az első évben elperel egy pár, a többi években mindinkább növekedő és szaporodó foltot.

A ksigazda már szinte elengedhetetlennek tartja a herésben a messzire sárguló foltokat, amelytől, sok ember szerint, nem is lehet megszabadulni.

Ismerkedjünk meg egy kicsit ezzel a kellemetlen baráttal, amelyet szép sárga színe miatt „aranká“-nak vagy herekosznak hívunk, s talán rájövünk, hogy egy kis utánjárással megszabadulhatunk tőle.

Ha valaki egy arankás foltról abban az időben, amikor a here és luczerna kezd magzani, fölvesz egynéhány arankás szálat, mindjárt fel fog neki tűnni, hogy az aranykának is van magtokja. Ebben vannak az agyag színéhez hasonló, kisebb-nagyobb (a heremagnál rendszeren kisebb, de igen gyakran éppen olyan nagy) arankamagvak. Mikor aztán a herét és luczernát csépeljük, ugyanakkor kicsépeljük az arankamagvat is.

A következő évben ez vetéskor a here- és luczernamaggal együtt a földbe kerül. *(Folyt. köv.)*

Petőfi.

(Tekintettel a július 31-iki Petőfi-ünnepélyre, alább közölünk egy szaválásra kiválóan alkalmas költeményt, a melyet *Abrányi Emil* irt.)

*Áll még a róna, a kalászszal ékes,
S tündére él, a bolygó délibáb.
Pajkos gyerekként a lehajló, kékes
Határra ugrál s játszva reng odább.
Áll Kárpátoknak vadregényes tája,
És benn a tó, az erdő mély szeme.
Sötétben leng rajt' önnön félhomálya,
Mint hogyha gyászt miattad öltene.*

*Áll még a csárda a puszták homokján,
Inogva dőlög elvénuült fala;
Pásztor mereng hosszú, könnyöklő botján,
S hallgatja: mit bug kóbor szél dala?
Vad ménes száguld nap-forró vidéken,
Zajongó sás közt kémlő golya áll;
Kihervadt tájon, elborongó égen
Vándor-daruknak V betűje száll...*

*A föld a régi. Minden ékessége
Csillog-ragyog. Csak ő nincs. Oda van.
A menny dörög még, de szavának vége,
Hiába kelti esdeklő szavam!
Virágok kelyhét enyhe szellő fujja,
Rózsával szegve Erdődnél az ut.
Hervadjanak! Kegyes költő'ük ujjá
Nem fon belőlük nyíló koszorút.*

*Ó szerelem, szabadság éneklője!
Hárfádat egy isten faragta tán,
S merész kezekkel elragadtad tőle,
Hogy könnyörülj az emberek baján!
Oroszlán-szív! Ha még egyszer dobognál!
Hatalmas kéz, melyben a lant s a kard
Testvérek voltak: uj mübe ha fognál,
S még egyszer írnod a Talpra magyart!*

*Szép, hogyha lantot ihlett ujjal vervén
A költő honszerelmet énekel.
Szébb, hogyha sírván nemzete keserrén
Világot bűvölő panaszra kel,
És minden könnye, mint csillag az éjen,
Függ népe buján, fényt árasztva szét.
De legszebb: harcban megsebezve mélyen
Ha éltével peccsétli meg rimét!*

*Nap volt a híred. Delelőre hágtott.
Imádó hitves karja font körül.
S te elvetettél hirt és ifjuságot,
Közös gödörbe ismeretlenül
Berogyni halva! Élet, mámor, bőség,
Taps, szerelem — mind semmi! Földi szenny!
Nem vonzott más, csak az az egy diesőség:
Megölt hazáddal egy sírban pihenj!*

*De nem hiába habnak a megváltók!
Kiontott vérük szentelt harmata
Nem hasztalan víz! Minden csöppje áldott
És bűv-erős. A meddő föld maga
Virágpompát ölt, ha e harmat esordul.
Hol elesöpög: alakra kél a rög,
Hozzád méltó faj szökken fel a porbul,
És villámodra vissza-mennydörög!*

*Szobor vagy már. De élsz s örködsz e népen!
Ha egyszer a szabadság szent here
Kihalna bennünk: fenséges dűhében
Nagyot dobbanna szobrod érez-szíve!
Ha senki sem lesz, aki tette rázza
Az alvó népet isten-igazán,
Majd akkor, mint Itélet harsogása
Dördül érez-ajkad: Ébredj föl hazám!*

Petőfi a rablók között.

— Néprege a Homoród mentéről. —

Szinte csodálkoztam, hogy a székelyföld minden vidékéről érkezett hozzám rege, vagy regetörédék, mely a legendaszerűen eltűnt nagy költőnkéről — Petőfiről szólott, csupán a Homoród mente hallgatott. Pedig ettől a néptől annyi szépet hallottam ott utazásom alkalmával: a zombori öreg várról, a rengeteg Rika erdőségének rémes világáról, a resecnyédi csodahistóriákról és az almási cseppkő barlang százféle furesaságairól. Hát csak Petőfiről nem kelt volna mese a homoródmonti székelyek között.

legényeket, s e miatt nem merészkedett egyik sem kikötni a roppant erejű bandavezérrel. Inkább tisztelték félelmükben, mint akárhány faluban a papot szokták.

Hanem azért a *Fekete bács*-nak is megvolt a gyöngye oldala, miként a bibliában feljegyzett Sámsonnak! Nagyon szerette a szép nótákat! Ha egy szép dalnak hírét hallotta bármilyen messze vidéken, jobban reá vadászott, mint a leggazdagabb herezegi utasra.

Csengő, reszkető hangjától gyakran visszhangzott a Rika rengetegjének bérczes tája. Csak úgy zugtak

Utczai jelenet Madridban.

A napokban egy kedves tanító ösmerősöm ime megszünteti kétkedésemet, megírva egy hosszú levélben, hogy a Homoród mentén is van Petőfi-rege, még pedig valóban szépen hangzó mese alakban, mert olyan módon adja elő a halhatatlan, nagy dalnok eltűnését, mely még eddig egyetlen regéjében sem fordul elő: a rablók kezei közé kerül, mivel megkedvelték a nótáit.

* * *

Rémes világ folyt a Rika bérczes környékének sötét lombsátrai alatt úgy a szabadságharc előtt, mint azután is hosszú időkn át. Negyvennyolc előtt a *Fekete bács* volt az utasok réme, kik Udvarhelyszékről Erdővidékre és vissza utaztak. Óriási ereje bámulatba ejtette a bandájához tartozó szegény

a sziklaoldalok, a százados tölgyek vastag sudarai, mintha segíteni akarnák repülésében az erős hangot, hogy kivergődjön valahogy az erdő széléig, mert ott a sik mezőn nincsen a miben megakadjon és könnyebben szárnyalhat világgá.

Pedig messze volt a rengeteg széle! Száz kiáltást egymás végébe toldva sem érkezett volna ki a rákosi oldalon. Másfelé pedig nincsen vége az erdőségeknek. Muszkaországba mehet a rabló benne, anélkül, hogy a nap csak egyszer rásüthetne a sötét lombok alatt.

A nótakedvelő haramia-vezérnek később párja akadt. *Veres Nyikának* hívták a jövevényt, s az is épen olyan nóták bolondja volt, mint a *Fekete bács*. Ez hozta hírül, hogy a bérczes Erdélyország földjét

tapossa Petőfi Sándor az a híres pennás legény, a kinek sok szép nótái vannak.

Kevés biztatás kellett a *Fekete bácsnak*, s csak hamar megegyeztek, hogy meghívják vendégnek azt a nótaesinálót.

Nyika elmagyarázta, hogy nem könnyű dolog ám, mert az még katona, s ha jól emlékeznek, hát tiszt! Azután a formáját, meg a ruháját beszélte el. No! hát az elég furesa, igen különös volt. Megismerte volna a *Fekete bács* akár egy millió ember közül is. Hát mikor megtudta, hogy katona léte nem visel gallért. Aztán faggatni kezdte a czimborát, nehogy komázzék! Hogy lehet a katona gallér nélkül?...

Veres Nyika váltig bizonyította, erősítette, esküdözött mindenre, a mit csak egy rablótól el lehetett várni, s mikor a czimborája a leendő felakasztását is kezdte emlegetni, a mely kiméletesen csupán a lábujjkájánál fogva eshetnék meg, mikor már szép sorsát végighallgatta, ha nem bizonyít valamivel: akkor eszébe jutott a legjobb mentegetőzés a pajtással szembe:

Annak a versesinálónak nem a császár parancsol, hanem Kossuth apánk, a ki még Rózsa Sándornak is meg tudott kegyelmezni, s vezérnek tette! Hát egy istenes poétának miért ne engedné meg a gallér nélkül járást, ha annak éppen úgy tetszik? Hiszen az még csak nem is lopott, mint Rózsa Sándor!

Végre csak kiokosodtak főbeverés nélkül a nóták bolondjai, s megegyeztek abban is, hogy hajtóvadászatot fognak rendezni érte.

Nyika úgy biztatta, hogy vagy élve, vagy halva, de meg kell keríteni. De bezzeg nem tetszett ez az utóbbi mód a *Fekete bácsnak*. Felgyürve zsirba mártott, portól, sártól megfeketedett, bő ingujját, elkiáltotta magát, hogy reszketett az öreg tölgyfa lombja a feje fölött:

— Halva?!... Dejsze megtapogatnám annak az istenteremtette embernek az oldalbordáját, a ki bántani merné a nótaesinálót! Tudom, több bordát török ki az oldalából, mint az Uristen az Ádáméból, mikor Évát teremtette!

A megkerítésre nehezen fundáltak ki a tervet, hogy valamiképpen közelébe juthassanak. De azért gondolkoztak mind a ketten. A *Fekete bács* csupán egy istenes nótát akart tőle még hallani, aztán azt se bánja, ha meghal! hiszen egy rablóval több vagy kevesebb, — nem változtat a világon!...

Nagy későre kisütötték a tervet, hogy ajánlkozzanak a honvédtábornál. Az lesz a legkönnyebb a hozzáférhetésre.

— De ha nem tesznek ahhoz a csapathoz? — okoskodá ki a nagyerejű *Fekete bács*.

Veres Nyika úgy biztatta, hogy a jelentkezőket, a hová kívánják, oda teszik. Igaz az is, hogy ha fölismernek valamiképp: menten kibujtatnak — nem a honvéd mundérból, hanem a bőrünkéből!

A *Fekete bács* még azt se bánta, csak egyszer hallgathassa meg azt a poétát. De kilátásba helyezte, hogy elhozza, ha megtetszik!

Igy esett, hogy az ország legveszedelmesebb két haramiája beállott a honvédek közé, s már negyedik héten a segesvári csata után olyan ügyesen el tudták lopni Petőfit, hogy valóban becsületére vált a világ összes haramia-vezéreinek. Az a néhány ezer ember mind személyesen ismerte a különzruházatu Petőfit, de azért senkisé sem látta!

Ez rabló szemfényvesztés volt, mert egy haramia már szemfényvesztő, hát kettő? Egy hadsereg közül hozták ki Petőfit, oly észrevétlenül, hogy e miatt soha senki sem tudott fölöle bizonyost mondani, mert nem láthatta!...

Ugy történt, hogy a két honvédruhába bujt rabló, mikor Petőfi a kozákok üldözése elől menekült a Küküllő hidjánál hirtelen megragadta a ló kantárszárát, s levezették a folyó széléhez. Gyorsan leszállították lováról, mintha a kis nádasban elrejtene akarnák és a folyó szélénél kikötött csónaknak kötelét elvágva fölborították a sekély vízben, majd alá bujtak a fölborult csónaknak, mely csendesesen uszott a vízzel lefelé. Mindez oly hirtelen történt a nádas között, hogy azt senki meg nem láthatta. De azután sem gyaníthatta senki, hogy azalatt a kis fölfordult lélekvesztő halászó teknő alatt három ember a vízben térdig járva menekülhet.

A mint mélyebb vízhez értek, lábálni kezdtek, azonban nem kellett messzire távozni a hidtól a kanyargó Küküllő medrében. A második fordulónál fölemelte a sajká szélét a *Fekete bács*, majd kidugta a fejét, s látva, hogy nincs veszély, mert a víz színéig lehajló füzek eltakarják, felszólította, hogy kibujhatnak.

A csónakot megakasztották fölfordítva, miként előbb volt, egy öreg fűzfa benyuló ágához, ők pedig hárman beleültek a füzek sötét árnyai alá a csónak mellé. És itt is előrevigyázó volt a rabló, mert ha valaki jön, csak víz alá merülnek, s a más pillanatban a fölborított csónak alatt haladnak tovább lefelé.

Nagy zápor hullott le a csata vége felé, mely megárasztotta a folyó vizét, de mégsem ért feljebb a válluknál. Két óráig hallgattak a vízben, míg teljesen be nem sötétedett. Csupán erre vártak a rablók, mert a további terv már készen volt.

Evezőt nem használhattak, mert csobog. Tehát levágtak két hosszú rudat a parton, melyel mindenhol beérték a folyó medrét, s azokkal lökdösték a sajkát fölfelé.

Petőfinek megígérték, hogy a helyet jól ismerve, csak kerülőt tesznek a honvédtábor felé.

Sötét volt, átkozott sötét. Egy óra mulva akadály nélkül érkeztek Héjasfalva elé, hol kikötöttek. De nem mentek fel Keresztur felé, hanem az Erkedei erdő szélének tartva betértek ott egy juhásztanyára.

Más ruhákat kértek a juhásztól, de az nem akart adni. Hanem mikor a *Fekete bács* félrehíva a leve-

gőbe emelte kétszer a félkezével, s a nevét is megsugta, úgy vaczogott a foga a szegény juhásznak, mintha a hideg rázná. Talán ki is rázta ijedtében. Azt is tudta, hogy ha az a rabló megharagszik, épen a szalmafedeles tanyáját emeli föl és csapja a fejéhez.

Igy csakhamar előkerült két öltöny, mely bő ing és mellényből állott az alsón kívül. A harmadikért le kellett vetkőznie, s honvéd mundur került a juhászra.

A *Fekete bács* elég óvatos volt itt is. Magával vitte a Petőfi tiszti ruháját is. Bojtárruhában érkeztek vissza az erdő széléhez, hol megkötve három paripa várta őket a *Veres Nyika* ügyes keze után. Lóháton haladtak tovább, s úgy fogyasztották el a bojtártól hozott sajtot is. Távozásuk után a juhász hányni kezdte a keresztet magára és reggelig meg sem állott. De akkor sem merte a faluból látogatására jött feleségének elmondani, hogy kik jártak nála, hanem azt hazudta, hogy a szép asszonyok szele kísértette. Az változtatta honvédra őt...

A menekülők mire pitymalodni kezdett az ég karimája, már benn voltak a Rikában, hol a százas tölgyek tövében pattogó hasábok fölött serényen készült nyárson forgatva a zsvány pecsenye.

A rablók aztán többé nem is engedték el magok közül a nóta csinálót. Ugy vigyáztak reá, mint a szemük világára, olyan ruhát hoztak neki, a melyet csak kívánni tudott, s az eledelét ezüst edényről ette. Tehát azért nem tudott soha senki a Petőfi haláláról, mert a rablók rejtekhelyeiről soha meg nem szökhettek, de szükségét sem látott haláláig.

Péterfi Tamás.

APÁK BÜNE.

— REGÉNY. —

(Folytatás.)

Irtá: **Buday Barna.**

(30)

Mária talált gondolataiban egy nevet.

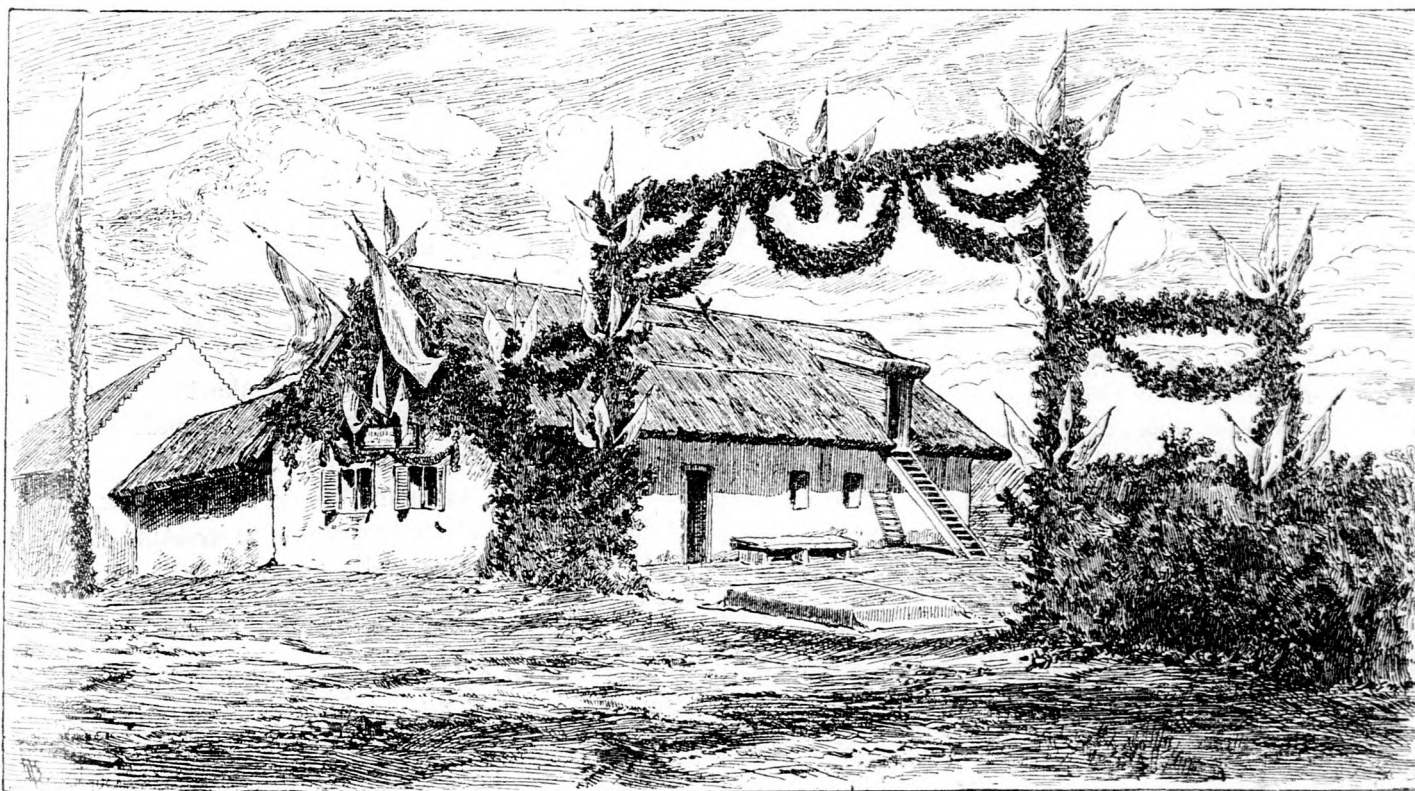
Visszakérdezhetette volna az urát: Az én fejemben is van egy olyan gordiuszi esomó; találd ki, mi annak a megoldása?

„Sejtem, — szölt aztán, — valami ifjukori kalandnak a következményei váltak reá nézve kellemetlenné?”

„Több ennél is. Sándor bajának ez az orvostani meghatározása: reménytelen szerelem. Megnehezíti az, hogy viszonzva van, de erről a beteg nem tud. Sulyosbitja végül a helyzetet több rendbeli akadály, melyek részben természetesen, részben mesterségesen álltak elő. Ez egy igen kombinált betegség, hanem azt hiszem, én megtalálom az orvosszerét. Nos, kis feleség, sejt-e már hányadán vagyunk?”

„Kedves Emil, maga kéjeleg azon, hogy megkinozza a kíváncsiságomat.”

„No-no, nem kinozom tovább. A dolog így áll. Sándor különös körülmények között beleszeretett egy leánykába. A viszony odáig fejlődött közöttük, a honnan már ninesen visszalépés. Akkor meg tudja — édes Mária, kegyetlen dolog ez nagyon, — meg tudja, hogy a szeretett leány atyja gyilkosa volt az ő tulajdon édes atyjának. Mennyit küzdhetett szegény fiu evvel a szörnyü eszmével! Hogy megcsókolja annak az embernek a kezeit és atyjának nevezze őt. Vagy szivétől, becsületétől, boldogságától foszsa meg önmagát s az odahagyott imádott leányt. Képzelheti, hogy a Sándor anyja is irtózva fordult el a házasság gondolatától. Szerencsére egy időre eltolta a megoldást a Vörös bünesete, a mely Sándorra, ebben a lelki állapotában jól

Petőfi szülőháza Kis-Kőrösön.

Kétféle minőségű szajerszági tegelyacél, kaszak és szeceksavágók-kések gyári áron.

Van szerencsénk ajánlani

szavatolt tisztaságu

 A legmagasabb
díjakkal
kitüntetett

Thomasfoszfátlisztet

 szavatolt 15—20% citrátban oldható foszforsav-
tartalommal és 85—100% porfinomsággal.

 Felülmulhatlan, minden talajra alkalmas trágyaszor,
különösen sovány talajok javítására, kitünő hatásu az
összes gabonaművek, kapás és olajnövények, lóhere és
luczerna, szőlő, komló és kerti veteményekre, kiváltképen
a rétekre. — **Legjobb, leghatásosabb és legolcsóbb**
foszforsavtrágya, tekintettel hatásának tartósságára,
felülmulja az **összes szuperfoszfátokat**. — A citrátban
oldható foszforsav-tartalomért **szavatosságot** vállalunk,
netaláni hiányt megtérítünk. Árajánlatokkal, szakmunkákkal
és egyéb felvilágosítással a legkészségesebben szolgál

 A csehországi Thomasművek prágai foszfátliszt
eladási irodájának vezérképviselősege

a magyar korona orsz. területén

Kalmár Vilmos,
BUDAPEST,
VII., Erzsébet-körut 31. sz.

 Martellin a leginomabb dohánynevesítő trágya
kiz. eladása. *Kainit.*

HIRDETÉSEK
FELVÉTELNEK
A KIADÓHIVATALBAN
BUDAPEST, ÜLLŐI-UT 25.

Kurcz Lipót és Társa

photocinkografiai műintézete

BUDAPEST, VIII., Szentkirály-utca 13.

Készít:

mindennemű nyomtatványhoz szükségelt

 Chemigrafia, chromotypia, photo-, (auto)-
typia, fametszet stb utján.

Térképek, tervezetek, alaprajzok

photolithografailag legszebben és legolcsóbban sokszorosítottak.

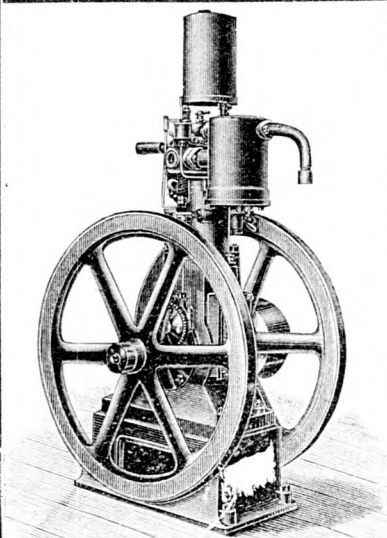
Vidéki megrendelések pontosan és jutányosan eszközöltetnek.

Ganz és Társa

vasöntöde és gépgyár részv.-társaság

BUDAPESTEN.
Petroleum és benzin motoraink,

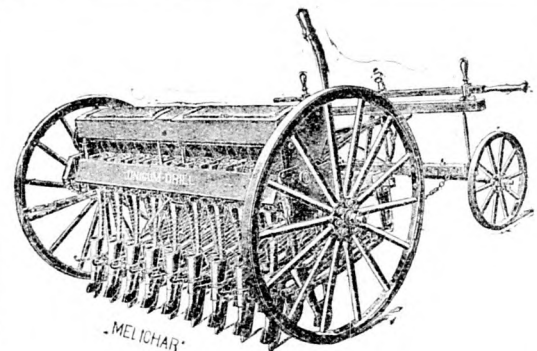
Msz. 469.

 petroleum és benzin
lokomobiljaink

 (Bánki és Csonka szab.
rendszere.)

**adómentes és-
ványolajjal
a legolcsóbb
hajtóerő.**

 Hatósági engedély
nélkül
bárhon felállítható.
nem tűzveszélyes,
egyszerű, tartós
szerkezetű,
gépészre nincs
szükség.

 Árjegyzéket kívá-
natra küldünk.

AZ

„Unicum-Drill“

 egyetemes **so bavatógép** sokoldalú használható-
ságánál, ezélszerű szerkezeténél fogva egész Európában

 a **legjobb hírnévnek** és

 a **legnagyobb kelendőségnek**

 örvend, ezeknél fogva az összes eddigi vetőgépek
között az

első helyet foglalja el.

 Árjegyzékkel és bővebb felvilágosítással készséggel
szolgál:

Melichar Ferencz

 cs. és kir. szabad. kizárólagos vetőgépgyára
Budapest, VI. ker., Nagymező-utca 68. sz.

Egyedüli kizárólag sorbavatógépekkel foglalkozó gyár az Osztrák-Magyar monarchiában.

Megpróbálás vagy más gyártmányúval való összehasonlítás végett gyártmányomat a L. gazdák körösönösig rendelkezésére bocsátom.

Magyar kölcsönös állatbiztosítás mint szövetkezet

Budapest, VII., Erzsébet-körut 27. szám.

BIZTOSÍTÁSOKAT ELFOGAD:

LOVAK ÉS SZARVASMARHÁK elhullása következtében beállott káresetek megtérítésére.

Kártérítési igénye fennáll:

ha közönséges és járványos betegségekben, vagy baleset folytán pusztul el az állat, — továbbá ha a szövetkezet kényszerítést kénytelen elrendelni.

A díjak rendkívül mérsékeltek.

Az intézet élén állanak: Báró **Sztojanovits György** földbirtokos, elnök, báró **Ambrózy Gyula** földbirtokos, gróf **Bethlen Balázs** es. és kir. kamarás, országgy. képviselő, földbirtokos, dr. **Béldy László** országgy. képviselő, földbirtokos, **Chernel György** es. és kir. kamarás, országgy. képviselő, földbirtokos, báró **Jósika Gábor** es. és kir. kamarás, országgy. képviselő, földbirtokos, gróf **Korniss Károly** főrendiházi tag, földbirtokos, báró **Nyáry Béla** es. és kir. kamarás, földbirtokos, gróf **Ráday Gedeon** földbirtokos, dr. **Simay Aladár** a „Magyar agrár és járadékbank r.t.” gazdasági tanácsosa, dr. **Tetőtleni Armin** ügyvéd, **Tahy István** es. és kir. kamarás, a pesti gazdasági egyesület alelnöke, földbirtokos, **Zalesky Jenő** földbirtokos, dr. **Pajor Ignác** földbirtokos, intézeti vezérigazgató, igazgatósági tagok.

Felvilágosítással szívesen szolgál az igazgatóság és a vidéki ügynökségek.

Faeladási hirdetmény.

Az orsovai m. kir. erdőhivatalhoz tartozó ohababisztrai m. kir. erdőgondnokság „A” üzemosztály II. vágássorozatában az 1900—1904. években kihasználandó **1086.6 k. hold területen található fenyő, bükk és esetleg másnemű fakészletnek tövön, terület szerint való eladása, valamint a polyána-meruki fűrésztelep és az ahhoz tartozó Petrille-Zanoga nevű havas és egyéb erdei tisztások bérbeadása iránt az orsovai m. kir. erdőhivatalnál**

1899. évi augusztus hó 24. napján d. e. 10 órakor nyilvános árverés fog tartatni.

Az eladás tárgyát képező fakészletnek kat. holdanként kikiáltási ára 250 frtban, a fűrésztelepért fizetendő évi hasznobér 5000 frtban, a Petrille-Zanoga és egyéb erdei tisztásokért fizetendő évi hasznobér pedig 405 frtban van megállapítva.

Az árverésnél 10,0000 frt bánatpénz teendő le.

Az ajánlat csak írásbeli lehet. Utó- vagy oly ajánlatok, melyekben a megállapított szerződési feltételektől eltérő kikötések foglaltatnak, figyelembe nem vétetnek.

Az írásbeli zárt ajánlatban kiteendő, hogy ajánlattevő az általános árverési és szerződési feltételeket ismeri és magát azoknak feltétlenül aláveti.

Az árverési és szerződési feltételek az orsovai m. kir. erdőhivatalnál a hivatalos órákban megtekinthetők, a hol ezen faeladási ügyre vonatkozó egyéb kérdésekben is felvilágosítás nyerhető.

Orsován, 1899. évi július hó 15-én.

M. kir. erdőhivatal.

1898. évi forgalom: 26,239 bál.

Felhívjuk
a t. cz. gazdaközönség
figyelmét
a budapesti
gyapju-aukeziókra

melyek az év folyamán több sorozatban, nevezetesen július és szeptember hónapokban tartatnak meg.

Az aukeziókra felküldött és „Gyapjuárverési vállalat Budapest, Dunaparti teherpályaudvar” címzett gyapjuküldemények a M. Á. V. összes vonalain tetemes díjkedvezményben, valamint ingyen raktározásban részesülnek.

Bejelentéseket elfogad és mindennemű felvilágosítással szolgál:

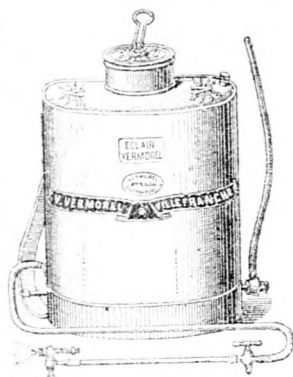
HELLER M. S Társa

Budapest, V., Erzsébet-tér 13. sz.

ALFA SEPARATOR (RÉSZVÉNY-
TÁRSASÁG)
ezelőtt **PANHAUSER**
ALFA-SEPARATOROK (LEFŐLŐZŐ-GÉPEK)
MINDENMŰ TEJGAZDASÁGI ESZKÖZÖK.
Tejgazdasági telepek teljes felszerelése.
* **BUDAPEST** *
VII. ERZSÉBET-KÖRÜT 45.
(ROYAL SZÁLLODA)

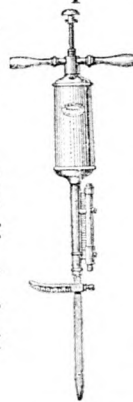
Magyar Mezőgazdák Szövetkezete, Budapest, V. ker., Alkotmány-utcza 31. szám.

A legfontosabb védekező eszközök a szőlőpusztítás megakadályozására a

V. Vermorel villefranche-i

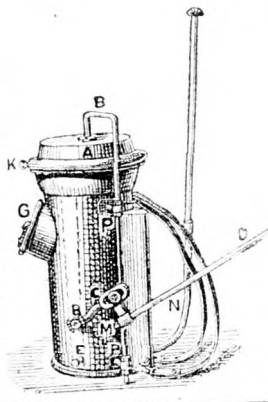
világhírű ezég gyártmányai, melyek **kizárólagos** képviselői vagyunk **Magyarországra.**

AUSSIGI

Ia **RÉZGÁLICZ**

jegeczekben, vegytiszta a peronospora elleni védekezésre, általunk szállítva és igazolványunkkal ellátott küldeményeket a **M. Á. V.** körülbelül **40%** díjkedvezményvel szállítják.

Szuperfoszfát,

kainit, chilisalétrom, kénsavas-káli, kénsavas-ammoniak,
szőlőtrágya-compositio

és egyéb műtrágyaféléket elismert kitűnő minőségben ajánl a

„HUNGÁRIA“

műtrágya, kénsav és vegyi-ipar részvénytársaság

BUDAPEST, VI. VÁCZI-KÖRÜT 21,

Részletes utasítások kívánatra ingyen és bérmentve.

„Patria” irodalmi és nyomdai részvénytársaság, Budapest, (Köztelek.)